

**Afstemning**

§§ 1-3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

**Formanden:**

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**6) Anden behandling af lovforslag nr. L 29: Forslag til lov om ændring af lov om butikstid m.v.**

Af erhvervsministeren (Mimi Jakobsen).  
(Fremsat 10/10 95. Første behandling 12/10 95.  
Betænkning 12/10 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

**Afstemning**

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

**Formanden:**

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**7) Første behandling af lovforslag nr. L 12: Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og forskellige andre love. (Forhøjelse m.v. af ATP-bidrag af dagpenge og kursusgodtgørelse m.v., regulering samt frivillig indbetaling af bidrag). Af arbejdsministeren (Jytte Andersen). (Fremsat 4/10 95).**

Lovforslaget sattes til forhandling.

**Forhandling****Poul Erik Dyrland (S):**

Lovforslaget, som vi nu behandler, er jo det første i en række af forslag, som regeringen har fremsat omkring forholdene på arbejdsmarkedet.

Fællesnævneren for alle disse forslag er at styrke og stimulere arbejdsmarkedet. En række områder skal forbedres til gavn for dem, der af en eller anden grund er sat uden for arbejdsmarkedet, til gavn for virksomhederne og til gavn for de ansatte. Indsatsen nu rækker helt frem til pensionsalderen, hvilket det her lovforslag er et godt eksempel på.

Langt de fleste lønmodtagere har i dag en pensionsopsparing, når de er i arbejde. Man sparer via forskellige pensionsordninger op til alderdommen, således at folkepensionen suppleres. Det giver en ekstra tryghed i pensionistlivet.

For ca. 3 år siden besluttede Folketinget, at ledige, syge og folk på barsel og visse former for uddannelse skulle omfattes af ATP-ordningen, vel at mærke hvis de var medlem af en a-kasse. Ud over denne opsparing har disse grupper samt mange andre ingen mulighed for at spare op til alderdommen ud over private opsparinger.

Det har den logiske konsekvens, at de økonomiske vilkår for fremtidens pensionister vil blive meget skæve, hvis der ikke gøres noget ved det. Derfor har der længe været fremført et ønske om, at personer, der af den ene eller den anden grund er uden for arbejdsmarkedet, også skal kunne opspare til pensionsalderen i de perioder, de ikke er i pensionsgivende arbejde. Den socialdemokratiske folketingsgruppe er derfor overordentlig tilfreds med, at regeringen nu tager fat på dette problem.

De grupper, jeg før nævnte, skal fremover betale dobbelt ATP; derved stiger opsparings-tempoet.

Der sikres nu også mulighed for, at visse grupper frivilligt kan fortsætte indbetaling til ATP, når de i 50-60-årsalderen trækker sig helt eller delvis tilbage fra arbejdsmarkedet.

Endelig hilser vi med tilfredshed, at personer, der modtager social bistand og uddannelses-godtgørelse, nu også skal opspare ATP.

I den socialdemokratiske folketingsgruppe har vi med særlig interesse bemærket, at regeringen nu ønsker at årsregulere alle indbetalinger af ATP. Det kan man vel godt kalde en form for inflationssikring. Årsreguleringen vil sikre, at der ikke sker en udhuling af fremtidige udbetalinger fra ATP; det er klog politik.

Denne del af lovforslaget er allerede blevet udlagt som et indgreb i den frie forhandlingsret på arbejdsmarkedet.

Jeg synes, at kritikerne glemmer, at staten nu påtager sig et pensionsopsparingsansvar over for store grupper i samfundet. I modsætning til visse kredse på arbejdsmarkedet ønsker regeringen, at disse grupper skal sikres imod udhuling, og derfor er det rigtigt at årsregulere alle indbetalinger af ATP; det er et udtryk for offensiv tankegang.

Jeg kan ikke i den anledning lade være med at tænke på, hvordan pensionsdiskussionen havde været i dag, hvis arbejdsmarkedet havde brugt ATP-værktøjet offensivt i de mange år, ATP har eksisteret. Én ting er sikker: Allerede i dag havde vi set væsentlig større udbetalinger fra ATP.

Regeringen har valgt ATP-modellen som den fremtidige opsparingsmodel for dem, der ikke er på arbejdsmarkedet. Det har, som jeg forstår det, givet anledning til en debat om modeller og opsparingsformer. Men alt i alt må det mest afgørende dog være, at der nu sker en forøget opsparing, og at alle får mulighed for at opspare i større eller mindre grad.

Der er perspektiver i det her forslag. I Socialdemokratiet glæder vi os til at være med til at bære det her forslag igennem Folketinget.

#### **Lars Løkke Rasmussen (V):**

Venstre kan ikke medvirke til vedtagelsen af dette lovforslag. Vi betragter det dels som et utidigt indgreb i den frie forhandlingsret, og vi betragter det faktisk også som et i hvert fald potentielt anslag mod folkepensionen.

Vi betragter nemlig ATP som det, det er: Arbejdsmarkedets Tillægspension. Og af præcis

den grund kan vi ikke acceptere, at den gruppe, der ikke har nogen arbejdsmarkedstilknytning, nu pludselig også skal omfattes af ordningen med store meromkostninger for såvel det private erhvervsliv, som i forvejen lider under denne regerings skatte- og afgiftspolitik, som for de offentlige finanser.

Man får let den mistanke, at det her i virkeligheden handler om at skabe en forudsætning for den fortsatte udhuling af folkepensionen, som rødskovregeringen tog hul på i sin allerførste tid. Nu skal enhver dansker med eller uden fast tilknytning til arbejdsmarkedet omfattes af Arbejdsmarkedets Tillægspension, og så bliver der rum til senere at beskære folkepensionen. Den mistanke får man let, og det må undre oven på sommerens politiske forsikringer om, at folkepensionen er det klippefaste fundament for al pensionsopsparing.

Hvis det er det, regeringen har i tankerne på lang sigt, er det i øvrigt helt urimeligt over for den gruppe danskere, der er selvstændige, eller som holder sig helt uden for både arbejdsmarkedet og de offentlige overførselssystemer, for de lades nu helt i stikken. Er du kontanthjælpsmodtager, skal staten nok tage sig af din pensionsopsparing, men er du f.eks. medhjælpende hustru, ja, så må du sejle din egen sø.

Sådan tænker vi ikke i Venstre. Vi vil derfor ikke medvirke til at gøre ATP-ordningen til en social foranstaltning, og vi vender os derfor også imod forslagens hovedelement om at lade en række grupper på overførselsindkomst blive omfattet af ordningen.

Jeg sagde til en start, at vi også betragter forslaget som indgreb i den frie forhandlingsret, og her sigter jeg naturligvis til ideen om at satsregulere ATP-bidraget i stedet for som nu at lade det hvile på aftale mellem arbejdsmarkedets parter.

Når regeringen fra tid til anden – og det er vi i øvrigt enige i i Venstre – har travlt med i forhold til EU-lovgivningen at fastholde den danske model, hvor arbejdsmarkedsforhold i så høj grad som overhovedet muligt er aftalestof, ja, så er det beskæmmende, at man her pludselig svinger om og går den helt modsatte vej.

ATP-bidraget er jo i dag et element, der vejes ind i overenskomstforhandlingerne på linje med lønkrav osv. Nu skal det pludselig pilles ud, og stigningerne skal presses ned over de private arbejdsgivere på forhånd. Det vil skabe et omkostningspres på erhvervslivet, som vi i Venstre ikke vil medvirke til, et omkostnings-

pres på mere end en kvart milliard kroner, der lægges over på erhvervslivet som følge af forslaget om at fordoble ATP-bidraget for sygedagpengemodtagere, dagpengemodtagere og personer, der modtager AMU-godtgørelse.

Jeg tror ikke, at jeg med megen større klarhed, end jeg her har gjort det, kan afvise, at Venstre vil medvirke til forslaget.

Og bedre bliver det jo ikke, når man så funderer over, hvor svagt funderet regeringens beregning over statens merudgifter er. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget er det – og jeg citerer: » . . . ikke muligt at give noget samlet skøn over de merindbetalinger, der vil være til ATP som følge af forslaget.«

Se, det citat dækker jo også omvendt over, at det er kropumuligt at skønne over de offentlige merudgifter ved forslaget. Jeg skal nok afholde mig fra at gøre det. Regeringen har forsøgt med nogle regneeksempler, men sandheden er jo, at det her forslags økonomiske konsekvenser er utrolig elastiske, og prisen for staten ligger vel et sted mellem 150 mio. kr. og trekvart mia. kr., sådan som jeg kan regne det ud.

Men jeg vil gerne bede såvel den socialdemokratiske ordfører som arbejdsministeren om her fra Folketingets talerstol lidt klarere at godtgøre, hvilke økonomiske meromkostninger forslaget vil medføre for statsfinanserne.

For os er det uansvarligt at lovgive med så elastiske økonomiske konsekvenser for statskassen. Det vil vi i Venstre ikke medvirke til.

(Kort bemærkning).

**Peter Duetoft (CD):**

Jeg vil gerne her ved starten af det samlede antal af debatter, der nu kommer i eftermiddag om arbejdsmarkedspolitikken, bare i stilfærdighed tillade mig at advare lidt mod for bastante udmeldinger.

Jeg er meget imponeret af Venstres ordfører, der her står og siger, at klarere kan forslaget ikke afvises, og hvad ved jeg. Jeg vil bare her fra starten af debatten sige, at mig bekendt foregår der andetsteds i huset faktisk finanslovforhandlinger, hvor arbejdsmarkedsstoffet er involveret, og sådan nogle forhandlinger skulle gerne føre frem til et kompromis.

Jeg vil godt sige, at jo mere firkantet og jo mere barsk man i øjeblikket er her fra talerstolen, jo sværere vil det være at nå et forlig et andet sted. Og derfor synes jeg egentlig, at man, når man skal afvise forslagene, bør gøre det på en sådan måde, at man også er i stand til at pad-

le i land igen, når man så senere skal stemme for dem.

Det andet, jeg godt vil sige til hr. Lars Løkke Rasmussen, er om folkepensionen.

Jeg synes, det er utidigt og urimeligt, at man her antyder, at regeringen ikke vil stå ved den garanti omkring folkepensionen, som både regeringspartierne og Venstre og De Konservative har udstedt i sommer.

Jeg synes ikke, det er rart i den politiske debat, at pensionisterne nu igen skal være usikre, selv om der ligger en klar politisk melding om viljen til at fastholde grundbeløbet. Jeg forstår ikke, hvorfor de bemærkninger nu skulle med i dag fra Venstres ordfører. Det er rent drilleri om noget, vi er enige om, og hvor der ikke er nogen grund til, fordi man vil vinde nogle taktiske point, at bringe usikkerheden ud til en lang række danske medborgere, der har brug for tryghed i stedet for noget politisk palaver.

Så jeg synes ikke, det var så rart at høre netop *de* påstande.

(Kort bemærkning).

**Poul Erik Dyrlund (S):**

Jeg deler helt hr. Peter Duetofts bemærkninger set i forhold til pensionisterne. Jeg synes ikke, der er nogen som helst grund til, at vi skal gøre pensionister urolige, fordi vi nu ønsker at sikre andre grupper på arbejdsmarkedet en bedre pensionisttilværelse, end de vil kunne opnå ved ikke at have en ATP-opsparring.

Så kunne jeg forstå på hr. Lars Løkke Rasmussen, at man i Venstre har megen megen omsorg for det her spørgsmål omkring indgreb i den frie forhandlingsret. Det, der nu bliver interessant at høre og følge med i i den kommende tid, er, om Venstre har den samme omsorg for den frie forhandlingsret, når det gælder andre spørgsmål, som skal på dagsordenen i dette Ting i løbet af dette efterår. Men det kunne jo være, at vi måske allerede her i dag kunne få afsløret, hvordan og hvorledes Venstre har det med det.

Og så er der endelig spørgsmålet omkring omkostningerne for staten ved det her. Jeg forstod, at hr. Lars Løkke Rasmussen havde regnet meget på det, og jeg formoder også, hr. Løkke Rasmussen har kigget på konsekvenserne af ikke at indføre denne her lovgivning.

Hvad vil de fremtidige konsekvenser blive for store grupper af mennesker, for staten og for samfundet ved ikke at gøre de her ting? Det må man jo forvente at hr. Lars Løkke Rasmussen også har regnet på.

(Kort bemærkning).

**Lars Løkke Rasmussen (V):**

Først en bemærkning til hr. Peter Duetoft. Jeg er naturligvis helt på det rene med, at der i øjeblikket forhandles hos arbejdsministeren om en række af de forslag, som regeringen har fremsat. Når jeg alligevel her i dag på vegne af Venstre markerer, at vi ikke ønsker at medvirke til den såkaldte ATP-reform, som regeringen har lagt op til, er det, fordi vi faktisk mener det, og fordi jeg her ønsker at sende et signal af sted om, at hvis de forhandlinger skal føre til et resultat, betyder det altså, at i hvert fald hovedelementerne i det forslag, som vi har til første behandling her i dag, tages ud eller ændres radikalt.

Man kan i øvrigt også rejse et mere principielt spørgsmål om, hvorvidt det er en særlig befordrede fremgangsmåde, regeringen har valgt ved at fremsætte en række forslag, som vi nu skal førstebehandle her i dag, når man så sideløbende kører forhandlinger.

Det er ikke utidigt at bringe spørgsmålet om folkepension op. Jeg har ikke beskyldt regeringen for, at man vil skære i folkepensionen. Jeg konstaterede historisk, at man har udhulet folkepensionen, og så konstaterede jeg, at når det nu partout er vigtigt, at også mennesker uden arbejdsmarkedstilknytning skal omfattes af Arbejdsmarkedets Tillægspension, så kan man let få en mistanke om, at den hemmelige plan i virkeligheden er, at de så over tid får tilvejebragt en ATP-pension, som gør det muligt at fortsætte udhulingen af folkepensionen.

Jeg har noteret mig, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Poul Erik Dyrlund, behændigt undlod at besvare mit spørgsmål om, hvilke omkostninger der vil være for statskassen som følge af forslaget her. Jeg afventer et svar på det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

**Peter Duetoft (CD):**

Jeg vil gerne starte med at takke hr. Lars Løkke Rasmussen; nu er padlingen i land jo allerede i gang, for nu er det jo kun grundelementer, der skal tages ud, og nu skal det ændres radikalt osv. Det var det totale nej, der nu bliver til, at vi da kan snakke om tingene; og det var da fornuftigt, så tak til Venstre for det.

Men det, der bringer mig herop – for det var jo ikke bare at sige det – er meldingen om, at det er meget upraktisk af regeringen at spille ud med konkrete lovforslag. Det er jeg sådan set meget enig i i den forstand, at det er atypisk.

Men hvad ville Venstre have gjort, hvis vi ikke havde gjort det?

Hvis regeringen havde fremlagt en åbnings-tale med nogle grundtanker, ville det have heddet sig, at regeringen er ikke kommet med noget konkret, der er ikke noget, vi kan forholde os til, den regering vil ingenting, og det er bare uld i mund, og hvad Venstre plejer at sige.

Når vi så kommer med et konkret udspil og siger: Her ligger der nogle lovforslag, man kan tage stilling til, ja, så er det altså også forkert, at man er konkret.

Det er ikke let at være et regeringsparti, når Venstre er i opposition. Men det er ikke, fordi Venstre opfører sig klogt; det er, fordi Venstre er urimelig. Lige meget hvordan man i Venstre overhovedet kan vende og dreje argumenterne, har det kun ét formål, og det er at banke os andre i hovedet.

(Kort bemærkning).

**Poul Erik Dyrlund (S):**

Hr. Løkke Rasmussen var jo før i gang med en mistænkeliggørelse af regeringens motiver set i forhold til pensionisterne. Og hr. Løkke Rasmussen ønsker tilsyneladende at betræde samme fodspor, når det gælder omkostningerne i forbindelse med det her lovforslag.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det jo, hvad omkostningerne vil blive i forbindelse med, at vi gennemfører denne her lov. Men det er tilsyneladende heller ikke nok for hr. Løkke Rasmussen, for her er man altså også inde på, at det nok ikke passer osv. Jeg vil henholde mig til bemærkningerne til lovforslaget.

Så vil jeg i øvrigt minde hr. Løkke Rasmussen om, at man jo også i Venstre, så vidt jeg har forstået det, har et udtalt ønske om, at folk, der i dag er uden for arbejdsmarkedet, skal aktiveres, de skal i gang med noget, de skal sættes ind og i gang med forskellige ting på arbejdsmarkedet. Det har man et udtrykt ønske om i Venstre. Det har vi også i regeringen.

I og med at vi nu ønsker, at alle de her mennesker skal i gang, skal aktiveres, skal ud på arbejdsmarkedet, skal i gang med noget, jamen så er der den meget, meget logiske sammenhæng set i relation til det her forslag, at de selvfølgelig så også skal være omfattet af diverse ATP-ordninger.

(Kort bemærkning).

**Lars Løkke Rasmussen (V):**

Hr. Poul Erik Dyrland har ret i, at det ligger Venstre meget på sinde at få folk i gang, at få folk ud på arbejdsmarkedet, og i den forstand ser vi naturligvis også gerne, at alle danskere bliver omfattet af Arbejdsmarkedets Tillægspension, fordi de har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, men det er jo ikke det, vi snakker om her i dag.

Hvis det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvad omkostningerne for statens finanser er, vil jeg gerne bede Socialdemokratiets ordfører, hr. Poul Erik Dyrland, om her at fortælle mig og Folketinget præcist, hvad det er for et beløb, vi taler om.

Jeg har studeret bemærkningerne ganske nøje, og jeg er ikke i stand til – med de fattige evner, jeg har – ud af bemærkningerne at finde det præcise tal for, hvor meget dette forslag koster – om det koster 107 mio. kr., eller om det koster 650 mio. kr. Det vil jeg meget gerne have et præcist svar på.

Det får mig også til at sige til hr. Peter Duetoft, at regeringen faktisk har sat sig mellem to stole, for dette forslag er jo ikke særlig konkret, når man ikke af forslaget er i stand til at se, om vi her snakker om en statslig merudgift i størrelsesordenen 100 mio. kr. eller trekvart mia. kr. Det kan man ikke se af forslaget, for i forslaget gør man sig blot nogle overvejelser om, hvor mange af de danskere, som er på førtidspension, efterløn m.v., og som nu får mulighed for at foretage frivillige indbetalinger, der vil gøre det.

Man skønner så, at det handler om hver tiende. I Venstre har vi faktisk højere tanker om gennemsnitsdanskerens evne til at se en økonomisk fordel, når den er der, og hvis det står til troende, vil antallet, der vælger at bruge den frivillige ordning, være meget mere end hver tiende dansker, og så er det, at de offentlige merudgifter snarere nærmer sig 650 mio. kr. om året end de 100 mio. kr., som regeringen regner med.

(Kort bemærkning).

**Helge Sander (V):**

Hr. Peter Duetoft spørger, hvad Venstre ville have sagt, hvis regeringen ikke havde spillet ud med noget i forbindelse med åbningen af folketingsåret.

Jeg vil sige til hr. Duetoft, at svaret herpå er ganske enkelt, for det er således, at vi faktisk havde håbet på, at regeringen havde taget en henvendelse fra Venstre og Det Konservative

Folkeparti alvorligt, da vi allerede i sommer skrev og foreslog, at man netop vedrørende den del, vi taler om nu, kunne starte forhandlingerne allerede i august og i september.

Vi kendte jo hovedparten af de problemer, der forelå, og derfor burde man have forhandlet i de to måneder inden Folketingets åbning, således at vi havde været meget længere, end vi er i øjeblikket.

Jeg tror, at der vil ske akkurat det samme i år, som vi har oplevet i de seneste år, nemlig at arbejdsmarkedspolitikken – og nu taler jeg om det meget generelt; det var også det, som jeg forstod at hr. Peter Duetofts spørgsmål gik på – er et så omfattende og så kompliceret område, at det er umuligt at køre det igennem på en måned eller halvanden i forbindelse med finanslovforhandlingerne.

Sidste år skete der det, at vi blev færdige, men at det først kunne effektueres i løbet af indeværende år. Det har vi haft forståelse for, idet det er umuligt at sætte hele apparatet i gang, således at det fungerer effektivt, få uger efter at det er blevet vedtaget. Netop derfor skulle regeringen i år have lært af erfaringerne fra sidste år og have sagt: Vi går i gang i august/september. Så kunne man nemlig have fremlagt noget i forbindelse med Folketingets åbning, som vi konkret kunne have forhandlet i dag.

Det er svaret på det spørgsmål, og jeg synes i hvert fald, det er urimeligt, når hr. Duetoft begynder at tale om, at Venstres kritik er uberettiget. Den er ikke uberettiget, for regeringen har ikke fået gjort sig færdig, således at vi kunne have haft noget konkret på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Jeg forstår på hr. Peter Duetoft, at det ikke er på hans anbefaling, at regeringen har fremlagt alle disse konkrete lovforslag i forbindelse med Folketingets åbning.

Jeg skal hilse og sige, at det heller ikke er på Det Konservative Folkepartis anbefaling. Præcis som hr. Helge Sander har været inde på det, henvendte vi os for at komme begivenhederne i forkøbet i sommeren, i den tidlige sommer, til statsministeren og opfordrede ham til at gå i gang så hurtigt som overhovedet muligt.

Det er stærkt provokerende, at regeringen har lagt disse lovforslag frem. Og hvorfor er det det? Det er det, fordi vi har en stærk formodning om, at specielt Socialdemokratiet har givet,

hvad dette parti overhovedet kan give i de interne forhandlinger i koalitionsregeringen. Og er dette tilfældet, er der ikke meget at forhandle om for os andre. Selvfølgelig sidder vi ved forhandlingsbordet, og vi gør, hvad vi kan for at modbevise denne påstand; men vor mistanke er der.

Når regeringen har valgt den kurs at fremsætte et lovforslag i præcis og konkret form her i Folketingssalen, ikke som et beslutningsforslag, men som et lovforslag, så beder man jo både formelt og reelt de øvrige partier om at tage stilling til lovforslagets indhold. Kan man så forvente andet, end at disse partier – mit parti kommer senere – melder ud om det, som der rent faktisk er fremsat. Man kan ikke forvente andet, end at vi gør det.

Derfor forstår jeg overhovedet ikke, hvorfor hr. Peter Duetoft i den grad mener, at Venstre har overtrådt en linje ved at beskrive partiets præcise holdning til dette lovforslag. Jeg kan varsle, at nøjagtig det samme vil ske, når Det Konservative Folkeparti får ordet i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

**Jette Gottlieb (EL):**

Jeg synes også, at det er vældig interessant for os som oppositionsparti at se, hvordan hr. Peter Duetoft som repræsentant for et regeringsparti skælder Venstre ud, fordi Venstre fører Venstres politik. Det er interessant, fordi det viser omkostningerne ved at lave et rigtigt plumkageforlig efter princippet køb-salg-bytte.

Vi vil med spænding lytte til dagens senere debatter, om det samme også gør sig gældende her. Jeg synes, det er virkelig interessant, hvis det allerede er kommet så vidt.

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Jeg vil gerne følge den del af hr. Peter Duetofts opfordring, som gik ud på, at vi skulle forholde os til det, der lå i lovforslaget, og jeg må sige, at hvis vi ser på den økonomiske side af lovforslaget, er det temmelig bekymrende. Vi ser her, at arbejdsgiverne, det vil sige virksomhederne, vil blive pålagt en merudgift på omkring 260 mio. kr. i 1998.

Det offentlige vil også stå for en merudgift. Det er mere diffust, som det allerede er blevet sagt, hvilken størrelsesorden vi her taler om. Hvis regeringens forudsætning om, at kun 10 pct. af efterlønsmodtagerne og førtidspensionisterne vil tage imod tilbudet om at melde sig ind

i ATP-ordningen og bidrage, ja, så vil det koste omkring 50 mio. kr. Men hvis alle får blik for den meget fine forrentning, der er i ATP, hvilken stor fordel der vil være ved at gå ind i ordningen, ja, så koster det staten 500 mio. kr.

Det er dog et betragteligt udsving, vi her har at gøre med. Det er den samfundsøkonomiske virkning af forslaget, som det foreligger.

Hvis vi ser på den enkelte arbejdsledige og arbejdsstager, fremgår det, at ATP har beregnet, at en person, der er 20 år i 1997, og som har været ledig i halvdelen af sit arbejdsliv og pensioneres i år 2044, vil modtage en ATP-ydelse på 125.000 kr. pr. år. Hvis den pågældende ikke havde været ledig, men været i arbejde hele tiden, ville den pågældende få hele 42.000 kr. mindre pr. år i ATP-ydelse. Det vil altså sige, at personer, som har arbejdet hele livet igennem, vil blive straffet ved denne ordning.

Det er de økonomiske virkninger på samfundsplan og på konkret plan. Det er ganske utilfredsstillende. Men det er ikke engang det værste ved forslaget.

Må jeg minde om, at ATP står for Arbejdsmarkedets Tillægspension. Det stammer tilbage fra begyndelsen af 1960'erne, hvor nogle fremsynde personer på arbejdsmarkedet og her i Folketinget indså, at det var nødvendigt at lave nogle supplerende pensionsopsparingsordninger til folkepensionen. I slutningen af 1980'erne blev man klar over, at det var nødvendigt yderligere at tilskynde til denne sideløbende pensionsopsparing.

Må jeg minde om den meget intensive diskussion, vi havde i slutningen af 1980'erne, som bl.a. medførte, at vi fik en redegørelse fra noget, der hedder Arbejdsmarkedets Pensionsudvalg. De afgav en rapport i december 1988, hvor man beskriver en række af de problemer, vi vil få, hvis vi ikke supplerer folkepensionen med yderligere opsparingsordninger.

Man beskriver også i denne rapport, hvilke forudsætninger der er helt afgørende for, at en yderligere opsparing vil kunne tage trykket af et fremtidigt pensionspres, og man skriver her i hovedkonklusionen, at en helt afgørende forudsætning for, at den ønskede virkning vil indtræffe, er, at der er en større almen accept af behovet for yderligere pensionsopsparing. Man skriver:

»Der må være en generel og udbredt forståelse for, at pensionsopsparing for det enkelte individ eller for den pågældende gruppe af lønmodtagere indebærer udskydelse af forbrug i de

erhvervsaktive år til fordel for et forbrug som pensionist.«

Et andet sted i rapporten skriver man, at hvis en yderligere pensionsopsparing ikke erstatter lønstigninger eller erstatter løndel, vil vi få de stik modsatte virkninger end de ønskede. Så vil vi undergrave samfundets muligheder for at udbetale pensionsydelse på sigt. De økonomiske balanceproblemer vil ikke blive forbedret, men forværret.

Dette er Pensionsudvalgets rapport og hovedkonklusionerne fra 1988, og hvad sker så nu her i 1995? Ja, der går regeringen ind på tværs og på trods af traditioner og viden om, hvad der skal til, og gennemtvinger en generel satsregulering af ATP-ordningerne. Man griber ind i den fri forhandlingsret på pensionsområdet. Man sikrer derigennem risikoen for et øget lønpres. Det er komplet uholdbart, og det synes jeg at regeringen burde revurdere. ATP's formål forskydes fra en arbejdsmarkedspensionsordning hen mod en passiv forsørgelsesordning, og det er ikke det, vi har brug for.

Jeg må anbefale regeringen og regeringspartierne, at man revurderer disse helt grundlæggende principielle problemer, som ligger i lovforslaget.

Det Konservative Folkeparti kan ikke tilslutte sig forslaget, som det foreligger, og det burde være fremgået af de økonomiske indvendinger, vi har, men også af de meget principielle indvendinger.

Til slut vil jeg godt sige helt generelt, at det burde ikke være kendetegnet for en regering, som har CD og Det Radikale Venstre med, at lønmodtagersiden kan gå til Slotsholmen og via lovgivningen få, hvad de ikke fik ved overenskomstforhandlingerne. Det burde være noget, der var historie. Vi så det i 1970'erne; det burde ikke gentage sig her i 1990'erne, og jeg håbede og troede faktisk, at CD og Det Radikale Venstre ville være en slags bolværk herimod, men på dette grundlag må jeg tvivle.

(Kort bemærkning).

**Vibeke Peschardt (RV):**

Det var fru Pia Christmas-Møller, der nævnte, at dette forslag var en krænkelse af parternes frie forhandlingsret, og jeg vil godt ved denne lejlighed gøre opmærksom på, at vi her i Danmark har tre pensionssystemer: Vi har folkepensionen, der dækker hele befolkningen. Vi har ATP-pensionen, der indtil i dag dækker personer på arbejdsmarkedet plus folk, der er på

arbejdsløshedsunderstøttelse, plus folk, der får sygedagpenge. Den ændring blev lavet i 1993. Og så har vi endelig arbejdsmarkedspensionerne, og det er egentlig det, der kalder mig herop.

For arbejdsmarkedspensionerne, som fru Pia Christmas-Møller henviste til, blev jo netop lavet for at støtte folkepensionerne. Det har været sådan siden 1990, at ved hver eneste overenskomstforhandling har man fået flere forbund med, og nu er alle faktisk med, de indbetaler til arbejdsmarkedspensionen, og det er parternes aftaler, der sætter penge af til pensioner hver gang.

Men det har jo ikke noget at gøre med, at man ikke samtidig via ATP-systemet kan bygge det system yderligere ud, samtidig med at man laver alle disse aktiveringsordninger, for meningen med dem er jo, at man får folk ind på arbejdsmarkedet. Man er jo kun og skal helst kun være sporadisk arbejdsløs, så derfor kan jeg ikke forstå, at Det Konservative Folkeparti ikke kan støtte den her ordning.

(Kort bemærkning).

**Poul Erik Dyrlund (S):**

Det er jo rigtigt, som fru Pia Christmas-Møller sagde, at dette forslag også er forbundet med omkostninger for arbejdsgiverne, men derfra og så til at postulere, at ud over de omkostninger, der er beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget, skulle det betyde et øget lønpres. Jeg kunne godt tænke mig at få en forklaring på, hvori det øgede lønpres skulle bestå.

Så er der en anden ting, der undrer mig, og det er, at såvel Venstres som De Konservatives ordfører har hæftet sig meget ved dette spørgsmål om den frivillige opsparing.

Jamen er det ikke det, vi som politikere gang på gang på gang opfordrer befolkningen til: på forskellig sæt og vis at foretage opsparing? Det er det, vi nu opfordrer efterlønsmodtagere og folk på overgangsydelse til. Vi siger: Fortsæt den opsparing, I har foretaget.

Det, der så er sagen i det, er jo selvfølgelig, at samtidig honorerer staten, samfundet denne opsparing ved at doble op med det formål at sikre de mennesker en bedre tilværelse i pensionistlivet.

Jeg kan ikke få det her til at harmonere med det, man ellers siger i Venstre og i Det Konservative Folkeparti: Forøg opsparingen!

(Kort bemærkning).

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Den radikale ordfører kom med et lille foredrag om, at vi har tre forskellige pensionstyper i dag, nemlig folkepensionen, der er fuldt offentligt dækket, så har vi Arbejdsmarkedets Tillægspension, ATP, og så har vi arbejdsmarkedspensionsordningerne, sådan som de blev gennemført ved overenskomst for nogle år siden.

Den udredning og de superlativer, der kom samtidig, fører mig til at forstå det sådan, at De Radikale har opgivet Arbejdsmarkedets Tillægspension som en arbejdsmarkedspensionsordning. Det har De Radikale opgivet for længst. Er det rigtigt, eller er det forkert? Jeg kan ikke komme til anden konklusion på baggrund af det indlæg, vi hørte for et øjeblik siden fra fru Vibeke Peschardt.

Hr. Poul Erik Dyrlund siger, at det undrer ham lidt, at jeg kan harcelere så meget over de økonomiske virkninger af den frivillige opsparingsmulighed for pensionister og efterlønsmodtagere.

Jeg går bestemt ind for frivillig opsparing, privat opsparing så meget som muligt, men pointen her er jo, at der ikke er så forfærdelig meget frivilligt eller rettere sagt privat overopsparingen, for staten betaler jo halvdelen. Det er jo lige præcis det, der karakteriserer det her forslag, og det er derfor, det kan blive en meget, meget stor merudgift for det offentlige, for staten. Afhængig af, om regeringens skøn holder, afhængig af, om pensionisterne virkelig ser fordelene, er der altså en forskel på 450 mio. kr. Det er temmelig mange penge – ikke mindst i disse tider, hvor vi forhandler finanslov.

Så frivillig, privat opsparing: Ja, tak. Men skal staten ind og betale det, vil jeg sætte spørgsmålstegn ved det private islæt, og så begynder det jo altså også at få nogle økonomiske virkninger, som også Socialdemokratiet bliver nødt til at forholde sig til.

(Kort bemærkning).

**Vibeke Peschardt (RV):**

Fru Pia Christmas-Møller spurgte, om Det Radikale Venstre havde opgivet ATP som en ren arbejdsmarkedspensionsordning forstået på den måde, at folk, der har et regulært job indbetaler og får indbetalt til ATP-ordningen.

Jeg vil sige det sådan: Ja og nej – det er et rigtig godt radikalt svar. For det, der ligger i hele, det, der lå i ændringen af forsikringssystemet og alt det dér for to år siden, og de ændringer, som

vi skal behandle senere i dag, går ud på, at der er skabt rettigheder og pligter for ledige, for bistandsmodtagere og for alle mulige andre.

Så ville det da være unaturligt, om man ikke førte den linje hele vejen igennem og også gav de samme muligheder og rettigheder til folk, som periodevis er uden for arbejdsmarkedet; for det er det, der er tanken.

Det næste, jeg vil sige til fru Pia Christmas-Møller – det glemte jeg faktisk før – er, at dengang man lavede de aftalte arbejdsmarkedspensioner – det var arbejdsmarkedet, der aftalte det, men det var i VKR-regeringens tid – blev der faktisk fra regeringen Schlüters side skabt en forventning om, at man ville følge dette område op og ændre ATP-loven, så man fik flere med. Og det var de forventninger, vi havde håbet ville blive indfriet i dag, men jeg kan høre, at det ikke er tilfældet.

(Kort bemærkning).

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Jeg vil gerne endnu en gang referere til, hvad Arbejdsmarkedspensionsudvalget slog fast for en række år siden.

Det slog fast, at hvis der overhovedet skulle være noget formål med at få større pensionsopsparing i dette samfund, skulle det være på en sådan måde, at pensionsopsparingen trådte i stedet for forbrug her og nu.

Altså hvis der skulle laves aftaler i overenskomsterne, som indebar, at en større del af lønsummen gik til pensionsopsparing, skulle det ske på bekostning af den udbetalte løn. Det var en afgørende forudsætning for, at der overhovedet var noget som helst perspektiv bag yderligere arbejdsmarkedspensionsopsparinger. Og det var man enige om i Pensionsudvalget, som bestod af både arbejdstagere, arbejdsgivere og andre eksperter og gode folk på området.

Problemet er her, at nu går regeringen ind og laver en automatisk satsregulering af ATP-indbetalingerne uden om overenskomsterne, hvorved man faktisk fjerner lønmodtagersidens behov for at stille det som krav ved overenskomstforhandlingerne, og derved får vi et øget lønpres. Man skal jo ikke give noget for at få en ATP-forhøjelse, hvis man får den gratis fra lovgiverne. Hvorfor skulle man så give noget ved overenskomstbordet? Så er man da tåbelig.

Det er hovedproblemet i det foreliggende lovforslag. Og det er det, der undergraver hele perspektivet bag det i øvrigt gode forsæt, som vi jo alle sammen har her, nemlig øget pensionsopsparing fra private.



Jeg vil gerne have, at fru Vibeke Peschardt forholder sig til dét, for det er kernen i hele problemet.

#### Aage Frandsen (SF):

I forhold til den diskussion, som nogle af ordførerne har haft om lovforslaget om pensionsordning, vil jeg altså gribe sagen lidt anderledes an. Jeg synes, det er relevant i dag at se på: Hvordan er pensionsmulighederne for forskellige danskere, og hvordan vil de være om 10, 20 og 30 år?

Allerede i dag er det sådan, at der er danskere, der har deres folkepension og kun deres folkepension, og derfor har de også nogle tillæg.

I fremtiden vil en række andre danskere så, på grund af at man har fået arbejdsmarkedspensionsordningerne og også på grund af ATP, have en forbedret pension ad den vej. Men samtidig er der jo andre danskere, som har deres folkepensionsgrundbeløb. De har også nogle frynsegoder. Bare fordi man bliver 67, bliver man betragtet som et socialt tilfælde i nogle sammenhænge. Så har man sin ATP, fordi man har været på arbejdsmarkedet altid. Så har man gode arbejdsmarkedspensioner, fordi det har éns organisation sikret én for mange, mange år siden, eller man har en tjenestemandspension. Derfor kommer vi frem til, at de forskelle, vi har i dag blandt de gamle, vil blive betydelig større om 20-30 år, medmindre vi gør noget særligt.

Derfor er det selvfølgelig kun godt, at en række organisationer har fået forhandlet arbejdsmarkedspensioner ind i det. Men det er ikke tilstrækkeligt, fordi der er nogle mennesker, som ufrivilligt – i længere eller kortere tid – er uden for arbejdsmarkedet. Det er i den forbindelse, vi godt vil se det her lovforslag. Uanset om disse mennesker er på arbejdsmarkedet eller de ufrivilligt er uden for arbejdsmarkedet – og det er man, når man er dagpengemodtager, bistandsklient, førtidspensionist; ikke fordi man har ønsket at være uden for arbejdsmarkedet, men fordi man er tvunget uden for arbejdsmarkedet – så betragter vi det som vigtigt, at de også sikres ordentligt i deres alderdom.

Det hjælper dette forslag lidt til. Men man må jo sige, at det er meget lidt i forhold til de forskellige, vi taler om. Derfor virker det meget voldsomt, den måde, som Venstres og De Konservatives ordførere griber dette an på, for man får indtryk af, at den danske stat nærmest er ved at gå nedenom og hjem, hvis man gennemfører dette eller lignende ting.

Det her er jo småting og efter vores opfattelse i virkeligheden for ringe for de mennesker, som om 20-30 år skal have deres alderdomspension. Det er meget lidt, de får ud af det.

Et problem i den forbindelse er efter vor opfattelse, at det er penge, som disse mennesker her ikke har råd til at opspare. Godt nok betaler staten en stor del afhængig af, hvad det er: to tredjedele eller halvdelen. Men det, der er problemet, er jo, at de mennesker her ikke har råd til det. Og hvad angår de mennesker, som frivilligt kan gøre det, tvivler jeg også meget på, at der er ret mange, der vil have råd til det. Jeg synes, det er et problem, at vi siger det til nogle mennesker, som har nogle få kroner og øre. Og det har man altså rent faktisk, hvis man er på overgangsydelse. Det er der jo stadig væk nogle der er, og de bliver ved med at være det, dem, der når det inden nytår, medmindre arbejdsministeren kommer på bedre tanker; så kan det være, det kan køre videre. Men det er altså småpenge, de tjener. Det er svært at sige til en person, der tjener godt og vel 100.000 kr.: Ved du hvad, nu kan du så spare lidt op, og så præmierer vi det fra statens side.

Derfor synes jeg, at det i virkeligheden nærmere er den diskussion, man skulle tage, i stedet for at sige, at det er disse menneskers private problem, og at de kan lave en kapitalpension, eller hvad søren de kan finde på, altså at det er den måde, de kan løse deres problemer på.

De har ikke råd til det! Vi kan ikke se, at dette lovforslag nødvendigvis hænger sammen med de følgende. Det har jeg godt nok set at regeringen siger i bemærkningerne, men vi kan ikke se, at dette lovforslag nødvendigvis har noget at gøre med, at man skal aktivere unge, eller hvad søren man finder på at man skal gøre ved det. Vi kan godt se dette her lovforslag adskilt fra de andre. Vi vil gerne se på, hvordan det, vi kalder egenbetalingen, klares. Har folk råd til ud af deres lomme, ud af deres bistandshjælp, ud af deres efterløn, ud af deres overgangsydelse at klare egenbetalingen? Er det ikke en samfundsopgave?

#### Vibeke Peschardt (RV):

Jeg har i de korte bemærkninger næsten holdt den tale, som jeg vil holde nu, men en god gerning kan ikke gøres for tit, og jeg kan forstå, at der er ligesom nogle pædagogiske problemer med pensionssystemerne hertillands.

Men ATP-systemet er i hvert fald én af hovedhjørnestenene i det danske pensionssy-

stem, og sammen med den almindelige folkepension og de arbejdsmarkedspensioner, der siden 1980 er blevet aftalt ved overenskomstfornyelserne på arbejdsmarkedet, er ATP-systemet det ene af de tre systemer, der på lang sigt skal være med til at dække pensionsbehovene hos den danske befolkning. Kun folkepensionen dækker i dag hele befolkningen. Arbejdsmarkedspensionerne dækker ifølge sagens natur de borgere, der er omfattet af de overenskomster, hvori der afsættes midler til pensionsdækning.

Derfor er der god grund til og god fornuftig logik i at udvide ATP-systemet, så alle med arbejdsmarkedstilknytning får mulighed for også at være med i denne ordning. I og med at der er ret og pligt til at deltage i arbejdslivet som kontanthjælpsmodtager på oplærings- eller aktiveringsydelse, er det naturligt at hjælpe denne del af befolkningen ind i ATP-søjlen som en af de tre søjler i pensionssystemerne. Arbejdsmarkedspensionen må så komme til, når de pågældende på et tidspunkt kan blive omfattet af arbejdsmarkedspensionssystemet efter endt jobtræning, aktivering eller uddannelse.

Lovforslaget lægger endvidere op til, at borgere, der selv har valgt at gå på delpension, på efterløn eller på overgangsydelse, selv kan vælge at indbetale bidrag til ATP.

Endelig bliver der mulighed for, at de offentligt ansatte, der i 1987 af helt uforståelige grunde valgte at fastfryse deres ATP-bidrag, får mulighed for gennem aftaler at forhøje bidraget med samme beløb, som det normale ATP-bidrag forhøjes med.

Det Radikale Venstre har i virkeligheden kun ét problem med forslaget, og det håber vi kan løses under udvalgsbehandlingen. Det handler om, på hvilken måde bistandsmodtagere, aktiveringspersoner og andre kan blive repræsenteret i ATP's repræsentantskab og måske i bestyrelsen. Det drejer sig faktisk, som man kan se af bemærkningerne, om ca. 35.000 personer, og det er ganske mange.

Lovforslaget gør ikke op med problemet, og jeg mener heller ikke, at den nuværende ATP-lov gør det, men ikke desto mindre er det et demokratiproblem, der efter vores opfattelse skal løses. Pligter og rettigheder skal følges ad, også her.

Men ellers er vi tilfredse med forslaget, som vi helt støtter.

### **Annette Just (FP):**

Her står vi så med en forklaring på, hvad ATP reelt står for. Vi har i mange år angrebet ATP som værende Alle Tiders Pjat. Vi har i mange år stillet forslag her i Folketingssalen om, at man skulle ophæve ATP, og at man skulle udbetale pengene til befolkningen, som havde indbetalt dem, og derved komme af med denne ukrudtsplante, som er blevet plantet i erhvervslivet.

Men nu kommer det så frem, hvad det reelt er, man ønsker. Man ønsker at omforme folkepensionen til, at nu skal folk selv betale over ATP.

Jeg ved godt, at hr. Poul Erik Dyrland sagde: Nej, nej, vi skal endelig ikke tale om, at det kan gå ud over folkepensionen. Men hvad er det egentlig, der sker, ikke i dag og ikke i morgen, men i løbet af et par år? Så vil der være så store beløb i ATP, at man med ro i sindet fra Socialdemokratiets side kan sige: Ja, nu kan vi jo godt skære lidt ned på folkepensionen.

Det er Fremskridtspartiet modstander af, hvis nogen skulle være i tvivl. Vi ønsker ikke, at der nu opbygges en kæmpemæssig kasse, en pengetank, som kan være med til at få hele det private erhvervsliv – for hvor skal de ellers sætte deres penge – over på offentlige hænder.

Dette er ikke blot en undergravning af folkepensionen; det er såmænd også ØD ad bagvejen. Og hvis nogen er i tvivl om det, bør de begynde at regne på, hvilke konsekvenser der ligger i det her, hvor mange penge det reelt er, man opsparer i disse pengetanke.

Der er sagt mange pæne ting om, at det skal være en slags opsparing, frivillig opsparing for alle dem, der før i tiden var på almindelig overførselsindkomst, på delpension, under revalidering, på kontanthjælp, på barselorlov, og så de arbejdsløse. Kort sagt: Så at sige alle skal være med i det her nu. Det er jo rendyrket socialisme.

Det kan heller ikke komme bag på nogen, at jeg ikke et sekund er i tvivl om, at Enhedslisten vil være begejstret for det her forslag. Lige så sikkert er det, at Fremskridtspartiet er meget, meget stor modstander af det.

Der står her – og det kom jo også frem i åbningstalen – at over en 2-årig periode vil man fordoble indbetalingen, og så bliver skatteskruen sat i, for så bliver det satsreguleret, og så bliver der en skatteforhøjelse til alle.

Det er jo reelt det, der kommer til at ske.

Vi tror ikke en døjt på, at der er nogen, der får glæde af det her. Men regeringen kan sige, at nu har den fået vendt det store problem med, hvor-

dan vi skal få penge til folkepensionen om nogle år, til, at gennem de store pengetanke, der bliver opbygget i ATP, kan alle være med til at betale den smule, der bliver ud af det til den enkelte person.

Fremskridtspartiet er, tør jeg nok sige, meget stor modstander af dette forslag.

#### **Jette Gottlieb (EL):**

Enhedslistens begejstring kan ligge på et lille sted.

Vi har altid påpeget det urimelige i, at levevilkårene i ældrelivet skal være afhængige af indtjeningen gennem arbejdslivet. Vi kan ikke se det rimelige i, at den, der har været ramt af tidlig nedslidning eller af en arbejdsbetinget kronisk sygdom, skal have en lavere pension. Vi har slået til lys for en høj folkepension, som skulle være ens for alle, og det glæder mig, at hr. Lars Løkke Rasmussen så varmt forsvare folkepensionen og taler kontanthjælpsmodtagernes sag så ivrigt. Det kan måske skabe forståelse en anden gang.

Ikke desto mindre ser vi lovforslag nr. L 12 som en konkret mindselse af en eksisterende ulighed, og med den lille forbedring for nogle svage grupper, det giver, har vi tænkt os at stemme for det. Vi vil dog ikke frskrive os muligheden for eventuelt at stille ændringsforslag, for der er jo endnu mere udsatte grupper, som ikke er med i forslaget.

Den bedste løsning på problemet ville være en klækkelig forhøjelse af folkepensionen på bekostning af skattefradragsforøringerne til de bedrestillede pensioner, og det vil vi foreslå senere. Men indtil da snupper vi denne lille forbedring for nogle af de udsatte grupper.

#### **Peter Duetoft (CD):**

Det kan vel ikke komme som en stor overraskelse, at vi er positive over for lovforslaget.

Jeg må indrømme, at de skræmmebilleder, der bliver sat op med socialisme, og jeg ved ikke hvad, ØD ad bagevejen og alt det, er i vore øjne overhovedet ikke noget, der kan sættes i relation til forslaget.

I øvrigt synes jeg, at når fru Annette Just i den grad har kastet sig ud i kampen mod ATP, skal det også lige siges, at ATP har vist sig at være et ganske godt styret system, og jeg vil ikke påstå, at ledelsen i ATP har været socialistisk inspireret. Rent faktisk er det vel nogle af de investeringer, som man har gjort med ATP-midlerne, der har været nogle af de bedste og nogle af

dem, der har hjulpet erhvervslivet mest, så jeg synes nok, at hele den socialistsnak ligger meget langt væk fra forslaget.

Vi er som sagt positive over for forslaget. Der kan være enkelte ting i det, man kan diskutere, og det vil vi gøre under udvalgsarbejdet, men generelt støtter vi det.

#### **Arbejdsministeren (Jytte Andersen):**

Jeg vil godt sige tak til de partier, som er positive over for lovforslaget. Som fru Jette Gottlieb så frejdigt sagde: Vi snupper det, fordi det er en forbedring, og det vil jeg godt anerkende.

Jeg har meget svært ved at forstå Venstres og De Konservatives meget ophidsede og indignerede taler om forslaget. For snart mange år siden – jeg kan ikke helt præcis huske hvor mange, men det var noget af det, fru Vibeke Peschardt var inde på – lagde regeringen sammen med den daværende opposition, altså Socialdemokratiet, rent faktisk i forbindelse med en overenskomstssituation megen vægt på, at parterne på arbejdsmarkedet skulle prioritere arbejdsmarkedspensionsordningen.

På det tidspunkt kom daværende statsminister Poul Schlüter med nogle udtalelser, som skabte forventninger hos arbejdsmarkedets parter om, at i de situationer, hvor der var huller i optjeningen til arbejdsmarkedspension, ville regeringen være til rådighed, og i de situationer, hvor der ikke var indgået aftaler – det er trods alt ikke alle lønmodtagere, der har aftaler på arbejdsmarkedet – ville der også være en regering, som stod parat i kulissen. Det var i hvert fald de forventninger, der blev skabt af daværende statsminister Poul Schlüter, og dengang var der ingen oprørte og indignerede taler af nogen repræsentanter for Venstre eller Det Konservative Folkeparti, hvor der blev manet til eftertanke.

Når man ser på det lovforslag, som er fremsat nu, er det i virkeligheden den nuværende regerings bud på, hvordan vi kan sikre de grupper på arbejdsmarkedet, som ufriwilligt i perioder er bragt i en situation, hvor de ikke har mulighed for hverken at betale til ATP eller til deres arbejdsmarkedspension. Konsekvenserne af, at der er huller, er jo, at vilkårene i alderdommen bliver meget forskellige. I regeringen synes vi faktisk ikke, at vi vil se på det ret meget længe, og derfor kommer vi med dette forslag.

Det er rent opspind, og det er et fjendebillede, som ikke er reelt, at sige, at det er et halvsjult oplæg til på et senere tidspunkt at skære ned på

folkepensionen. Det er noget vrøvl, for det ligger der ikke i det. Tværtimod handler det om at give en af supplementordsningerne til folkepensionen et yderligere løft.

Jeg har en enkelt bemærkning, som jeg ikke kan nære mig for, til hr. Aage Frandsen, og vi kommer formentlig tilbage til spørgsmålet senere i de diskussioner, vi skal have i eftermiddagens løb. Det blev sagt, at hvis nu ministeren kommer på bedre tanker, kan det godt være, at der er nogle, der stadig vil være på overgangsydelse. Ja, ministeren og regeringen er faktisk kommet på bedre tanker. Vi vil faktisk gerne skabe reel ligestilling mellem de mennesker på arbejdsmarkedet, der er over og under 50 år, og derfor synes vi ikke, det er rimeligt – sådan mere eller mindre direkte – at presse folk over i en meget passiv ordning på et meget beskedent grundlag. 82 pct. af maksimumsydelsen er jo et meget beskedent grundlag, så vi synes, det skal fastholdes, at man enten får maksimumssatsen eller en sats, som er baseret på individuelle beregninger. Men som sagt: Det kommer vi nok tilbage til senere i dagens debat.

Jeg har noteret mig, at fru Vibeke Peschardt, som flot argumenterede for logikken i forslaget, også pegede på det punkt, som Det Radikale Venstre opfatter som partiets problem i forhold til ATP's repræsentantskab. Til det vil jeg blot sige, at der findes et udvalg, som prøver at undersøge, hvordan det ser ud med demokratiet – både i forhold til ATP og i forhold til de andre forsikringsordninger, vi har. Det kommer vi under alle omstændigheder tilbage til på et senere tidspunkt.

Det er blevet sagt, at vi her lægger op til et voldsomt lønpres, at vi ødelægger nogle grundlæggende principper i ATP, og at vi griber ind i forhandlingsretten. Derfor vil jeg godt stilfærdigt sige – af hensyn til dem, der måtte følge debatten nu og efterfølgende læser Folketingets forhandlinger – at det, vi lægger op til og foreslår, er, at de grupper, der ufrivilligt og midlertidigt er ude af arbejdsmarkedet på grund af arbejdsløshed, skal have forhøjet deres ATP, og at de skal blive ATP-bidragsspligtige, hvis de ikke er det i forvejen.

I virkeligheden viderefører vi rent faktisk den ordning, som vi også diskuterede med den forrige regering, nemlig hvordan vi kunne sikre, at de, der enten var på arbejdsmarkedsuddannelser, var på barselsorlov, var syge eller var ledige, kunne komme ind i ATP-ordningen; og vi fandt faktisk en løsning. Men uheldigvis eller heldig-

vis – alt afhængig af, hvordan man ser på det – skiftede vi regering, og det betød, at den daværende regering, som ellers var med i udviklingsprojektet, valgte at stemme imod, at man løftede de grupper, jeg netop nævnte, så de fik mulighed for at indbetale til ATP i en ledighedssituation.

Det er den ordning, vi udbygger nu. Vi pålægger en aktiveringsforpligtelse, så man skal arbejde for sin bistandshjælp, når man er i bistandssystemet, og så er der faktisk megen logik i også at sige, at man selvfølgelig skal indbetale til ATP. Vi skal selvfølgelig bære den del af udgifterne, som det giver det offentlige.

Med hensyn til lønpresset og det, forslaget kommer til at koste: Jeg tror, det var fru Pia Christmas-Møller, der talte om udgifterne for arbejdsgiversiden. Forslaget vil medføre en årlig udgift for arbejdsgiverne på 260 mio. kr. Det er en størrelsesorden, som måske kan lyde af meget, men jeg synes egentlig, man skal se den i forhold til lønsummen. Det drejer sig om ½ promille af lønsummen, og ½ promille kan vitterlig ikke slå hverken konkurrenceevnen eller nogen arbejdsgivere sønder og sammen.

Jeg tror, det var hr. Lars Løkke Rasmussen, der ikke helt kunne få styr på, hvor meget projektet kostede. Det er klart, at det kan være vanskeligt at sige helt præcist, når vi lægger op til, at der er nogle grupper, for hvem det bliver frivilligt, for hvor mange vil så melde sig? Det er jo altid en ubekendt størrelse. Men man kan sige, at som lovforslaget ser ud i dette øjeblik, hvor det er obligatorisk for kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister, revalidender og folk på uddannelses- og aktiveringsydelse, bliver statens bidrag i 1997 50 mio. kr. og i 1998 100 mio. kr.

Jeg tror, hr. Lars Løkke Rasmussen fik svunget sig op til, at det ville koste noget i retning af trekvart milliard, og hertil må jeg sige, at så bruger Venstre ikke helt den samme regnestok som regeringen. Hvis man forestiller sig, at alle de grupper, der frivilligt kan melde sig til – altså alle efterlønsmodtagere, alle delefterlønsmodtagere, alle på delpension og alle førtidspensionisterne – tilmeldte sig 100 pct., ville det koste 500 mio. kr. Det vil aldrig nogen sinde komme op på trekvart milliard, og helt ærligt: Hvem af os tror, at alle de grupper vil tilmelde sig 100 pct.? Men det er altså en mulighed, som vi synes skal være til rådighed, netop for at kompensere de tab, der kan komme i forsørgelsesgrundlaget senere hen, når ATP bliver et supplement til folkepensionen. Skævhederne skal ikke være for store.

Jeg vil godt – det måske er lidt naivt, jeg ved det ikke – men jeg vil alligevel mane til en nærmere overvejelse hos Venstre og De Konservative i denne sammenhæng. Vi sidder i øjeblikket og forhandler finanslov i andre lokaler, i andre rammer, men dog i en forholdsvis positiv og konstruktiv stemning. Men jeg synes egentlig ikke, det bidrager til udjævning af kløfterne mellem partierne, hvis man bruger denne sag, som spiller en meget lille rolle for økonomien i virkelighedens verden, men spiller en kolossal stor rolle for dem, det handler om – nemlig dem, der har været ledige og ikke har fået mulighed for at få tilknytning til arbejdsmarkedet – så de ikke skal få et for beskedent forsørgelsesgrundlag i deres pensionisttilværelse. Jeg synes godt, det kunne mane til en lille eftertanke.

Jeg synes egentlig også, at den kritik, der har været af det forhold, at regeringen overhovedet fremsætter forslag, forekommer at være noget ejendommeligt. Jeg kunne forestille mig, hvad der ville være sket, hvis regeringen ikke allerede dagen efter åbningstalen havde taget det initiativ, den til enhver tid siddende regering har ret og pligt til at tage. Hvis vi ikke havde gjort det, hvordan ville de to partier så ikke have heglet os igennem for at være uden initiativ og være uden politiske løsninger på noget som helst?

Men nu foreligger der rent faktisk nogle lovforslag, og der er jo en mening med, at der er en førstebehandling, en udvalgsbehandling, en andenbehandling og en tredjebehandling, og det er også klart, at de behandlinger har en særlig betydning, når der er tale om en mindretalsregering, som regeringen jo er. Det er i virkeligheden en lille appel til alle partier om at undlade at grave grøfterne dybere, end de er, men prøve at se det positive i forslaget. Jeg tror selv, at mange lønmodtagere vil se meget positivt på dette forslag, når det forhåbentlig er blevet vedtaget inden jul.

(Kort bemærkning).

**Lars Løkke Rasmussen (V):**

Jeg kan godt blive lidt pikeret over, at arbejdsministeren i virkeligheden beskylder os for at ødelægge den gode stemning, når regeringen ikke på et tidligere tidspunkt har valgt at modtage opfordringen fra bl.a. mit parti om at indlede forhandlinger på et langt tidligere tidspunkt. Venstres arbejdsmarkedsordfører, hr. Helge Sander, var også inde på det tidligere.

Men det, der kaldte mig herop nu, var spørgsmålet om frivillighed og ufrivillighed med hensyn til placeringen på arbejdsmarkedet. Det er jo sådan, at en meget stor del af dette lovforslag går på, at folk, der frivilligt har forladt arbejdsmarkedet for f.eks. at gå på efterløn, nu kan foretage en opsparing, som staten betaler halvdelen af. Nu er det normalt sådan, at hvis man ønsker at træde tidligt tilbage fra arbejdsmarkedet, er det noget, man må spare op til og ikke noget, man kan spare op af. Men det er jo det, der er tilfældet her; jeg forstår det ikke, og jeg vil gerne bede ministeren om en kommentar til det.

Jeg forstår ikke, hvordan man kan være så naiv at tro, at hvis f.eks. en 60-årig efterlønsmodtager ved at indbetale 112 kr. om måneden kan få udbetalt 6.000 kr. ekstra om året fra det 67. år og resten af sin levetid, vil kun hver tiende gøre brug af det. Det er præcis den tiltro, vi har i Venstre til den ganske almindelige danskers evne til at gennemskue, hvornår der er mulighed for en god forretning, som får mig til at sige, at det holder naturligvis ikke vand, og derfor bliver prisen for forslaget langt højere end det beløb, som er anført i bemærkningerne.

Jeg skal i øvrigt i parentes takke arbejdsministeren, fordi arbejdsministeren forsøgte at besvare det spørgsmål, jeg stillede til Socialdemokratiets ordfører uden at få svar på det.

Man kan se af bemærkningerne, at man regner med, at på Arbejdsministeriets område vil 10.000 ud af 120.000 bruge ordningen, og det koster 13 mio. kr. Det tal må jeg gange med 12, hvis alle vil bruge ordningen. På Socialministeriets område regner man med 10 pct.; det vil koste 39 mio. kr., og det tal må jeg så gange med 10, hvis alle vil bruge det. Hvis jeg bruger den regnestok – og jeg har ikke lært noget bedre i det skolesystem, jeg har gået i – når jeg altså frem til, at omkostningerne på Arbejdsministeriets område bliver 165 mio. kr. og på Socialministeriets område 390 mio. kr.

Og når jeg lægger det sammen med de andre omkostninger, der er nævnt i lovforslaget, og som angår kontanthjælpsmodtagere og folk, der modtager AMU-godtgørelse m.v., når jeg altså frem til, at det hele potentielt på sigt vil koste 666 mio. kr., og det er immervæk et helt andet tal end det, ministeren regner med. Det vil jeg gerne bede om en kommentar til.

(Kort bemærkning).

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Arbejdsministeren prøver at give forslaget et skær af social forståelse og social genopretning, og det er jo meget godt. Så bliver vi alle sammen lidt bløde.

Men mener arbejdsministeren virkelig, at det er rimeligt, at en 20-årig, som i 1997 kommer i arbejde på det danske arbejdsmarked under de nugældende ATP-regler, har arbejdet i halvdelen af sit aktive arbejdsliv og bliver pensioneret i år 2044, skal have 42.000 kr. mere, end hvis han havde været i arbejde hele tiden? Er det rimeligt, at der er en sådan forskel i de lediges favør? Er det rimeligt, eller er det ikke at overgeare det lidt? Det vil jeg gerne have et klart svar på.

Arbejdsministeren appellerer til de konstruktive kræfter hos oppositionen, og det er udmærket. Vi plejer altid at være konstruktive i mit parti. Men det er lidt svært på baggrund af dette forslag, for der ligger virkelig nogle store problemer i det.

Jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, om arbejdsministeren er enig eller uenig i, at det er af fundamental betydning, at al pensionsopsparing i dette samfund foregår på en sådan måde, at den træder i stedet for et forbrug her og nu – altså at man sparer op med henblik på forbrug på et senere tidspunkt, et forbrug, man alternativt kunne have haft her og nu. Er arbejdsministeren enig eller uenig i, at det er helt afgørende for, at vi overhovedet kan få nogen som helst positive virkninger af en øget pensionsopsparing? Det var man i hvert fald enige om i Arbejdsmarkedspensionsudvalget i 1988, og det var som sagt et udvalg, der bestod af både arbejdsgivere og arbejdstagere og andre gode folk.

Jeg vil gerne høre, om arbejdsministeren er enig eller uenig i det. Hvis pensionsopsparingen bare bliver en meromkostning oven i en almindelig lønudvikling, vil det undergrave hele muligheden for, at disse pensioner kan blive udbetalt på den anden side af årtusindskiftet med en købekraft, der er værd at tale om. Jeg vil gerne høre, om arbejdsministeren har nogle helt principielle kommentarer til dette kernespørgsmål.

(Kort bemærkning).

**Annette Just (FP):**

Jeg vil gerne starte med at takke ministeren for den besvarelse, hun gav, idet det nu står fuldstændig lysende klart, hvad det er, regeringen gerne vil opnå med forslaget.

Som ministeren selv udtrykte det, kan det ikke være rimeligt, at der er så stor forskel på pensionen, når den bliver udbetalt, og ergo er det folkepensionen, der skal undergraves nu ved at forhøje ATP'en. ATP skal supplere folkepensionen, sagde ministeren.

Jamen hvordan er det, man gør det? Hvad er det for en måde at gøre det på? Er det, fordi man reelt erkender, at i løbet af ganske få år kan man ikke udbetale folkepension, når regeringen kører økonomien på den måde, regeringen gør i øjeblikket? Det kunne ministeren lige så godt være ærlig nok til at sige, og så ved jeg godt, hvad der ville ske ude i befolkningen.

Men det er meget få, der er ærlige nok til at sige, at så længe vi kører tingene så skævt, som vi gør på nuværende tidspunkt, vil der ikke være råd til det, medmindre man laver en ny pensionsordning, altså en udvidelse af ATP. Og jeg kan garantere for, at Fremskridtspartiet ikke vil være medvirkende til det. Vi vil til gengæld prøve at bevise under udvalgsarbejde og gennem det, vi siger og skriver fra nu af, at det her er endnu en skatteskrue, som ministeren og regeringen vil bruge til at ødelægge det danske samfund med.

**Arbejdsministeren (Jytte Andersen):**

Der må være nogle, der vil sidde og undre sig, når de læser referatet af forhandlingerne. Nu ødelægger vi hele det danske samfund, fordi vi sørger for, at nogle ledige eller nogle kontant-hjælpsmodtagere, som ikke har haft mulighed for at få tilknytning til arbejdsmarkedet, får en opsparingsmulighed til deres alderdom. Helt ærligt: At skrue sig i den grad op over det!

Jeg vil godt svare på det principielle, lidt halvinkvisitoriske spørgsmål, som fru Pia Christmas-Møller stillede mig. Det er da rigtigt, at i det øjeblik, man sparer op – hvad enten det er på sin egen bankkonto eller kapitalkonto eller arbejdsmarkedspensionsordning – eller lader være med at hæve på sit dankort eller sin checkkonto, skubber man et forbrug ud i fremtiden. Det er da meget logisk, og det er sådan set netop det, der er nogle der gør gennem deres aftaler på arbejdsmarkedet, som jo kun er en del af vores pensionssystem.

Vores pensionssystem består i virkeligheden af fire søjler. Den ene er folkepensionen, og den er fuldstændig uantastet. Den er der givet garantier for. Folkepensionens grundbeløb bliver der ikke rørt ved, i hvert fald ikke i denne regerings tid.

Den anden søjle er ATP. Det er den, man solidarisk indbetaler til. Uanset hvor meget man tjener, indbetaler man det samme, afhængigt af hvordan ens tilknytning er til arbejdsmarkedet, og i en tid, hvor vi har ledighed, er der nogle, som har nogle huller i den indbetaling, og det forhold vil vi gerne bøde på.

Så er der arbejdsmarkedspensionsordningerne, som jo udvikler sig fint, og som arbejdsmarkedets parter har påtaget sig et ansvar for. Man kan se et billede af, at om nogle år har 80-90 pct. af samtlige lønmodtagere nogle arbejdsmarkedspensionsordninger,

Og endelig er der de frivillige ordninger med kapitalpension osv. osv.

Det er noget, der består, det er noget, der udvikles, og det har dybest set ikke noget med dette forslag at gøre. Forslaget er alene – måske lidt flot sagt – en solidaritetserklæring over for dem, som ikke har mulighed for en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, til trods for at de er fuldt arbejdsdygtige, og så er der faktisk nogle muligheder for dem, der gerne vil spare op.

Jeg kan ikke genkende det dér regnestykke, hr. Lars Løkke Rasmussen bliver ved med at tale om, men det er selvfølgelig noget, som vi kan få afklaret under udvalgsarbejdet. Som forslaget ser ud nu, regner vi altså med 50 mio. kr. i 1997 og 100 mio. kr. i 1998, men hvis alle melder sig til, bliver det noget mere. Men det er jo en trossag, det er jo en temperamentssag, om man vil skrue det op til milliardbeløb, og sådan ser det ikke ud for os. Men lad os komme tilbage til det i udvalget.

(Kort bemærkning).

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Jeg er nødt til at gøre arbejdsministeren opmærksom på, at en konstruktiv dialog indebærer, at arbejdsministeren i det mindste gør et forsøg på at svare på nogle af de spørgsmål, som bl.a. jeg har stillet.

Jeg har ikke fået noget svar på, hvorfor arbejdsministeren synes, det er rimeligt, at man skal have omkring 42.000 kr. mere, hvis man har været ledig i halvdelen af sit liv, end hvis man har været i fuld beskæftigelse. Hvad er den faglige eller den ideologiske begrundelse for den forskel? Det vil jeg meget gerne have et svar på, og det har jeg ikke fået endnu.

Jeg har heller ikke fået svar på, hvorfor man lovgivningsmæssigt gennemtvinger en satsregulering af bidraget til ATP, og jeg vil gerne understrege her, at det ikke er et spørgsmål om,

at jeg synes, det er uhensigtsmæssigt, at man har en regulering af ATP-bidragene. Jeg synes, det er hensigtsmæssigt nok, hvis vi ellers vil have, at Arbejdsmarkedets Tillægspension kommer til at betyde noget i det samlede pensionsbillede.

Min pointe er, at det er utrolig vigtigt, at disse pensionsordninger gennemføres således, at der ikke bliver en meromkostning oven i det hele, og at der bliver en reel udskydelse af et forbrug. Det kan kun sikres, hvis det foregår ved overenskomstbordet, og det har arbejdsministeren overhovedet ikke forholdt sig til. Det synes jeg er lidt trist, idet det faktisk er temmelig afgørende for hele den fremtidige pensionsopbygning.

Værdien af den fremtidige pensionsopbygning har jeg ikke fået én eneste kommentar til, og det synes jeg faktisk er temmelig ærgerligt – ikke mindst set i lyset af, at alle parter her i Folketinget har været utrolig optaget af, at vi fik nogle supplerende pensionsordninger til folkepensionen, så pensionsbyrden kunne håndteres på sigt.

Hvad er baggrunden? Arbejdsministeren skitserede folkepensionen og folkepensionens grundbeløb, og alt det er jo udmærket. Men baggrunden for hele diskussionen om arbejdsmarkedspensionsordninger, frivillig opsparing og privat opsparing har netop været, at alle var klar over, at på sigt kunne vi ikke bære pensionsbyrden alene ved skattefinansiering. Det ville vi jo ikke kunne klare rent økonomisk.

Og derfor nytter det ikke noget bare at henvise til, at ATP er ved at udvikle sig til en pendant til folkepensionen, som jo netop skattefinansieres. Den finansieres ikke ved en egentlig opsparing, men betales af den til enhver tid skattebetalende generation. Sådan er det, og det skulle netop være forskellen i forhold til de supplerende arbejds pensionsordninger. Det er meget principielt, og det er ikke bare drilleri, som arbejdsministeren gerne vil sige.

**Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):**

Den røde lampe har lyst!

(Kort bemærkning).

**Lars Løkke Rasmussen (V):**

Vi kommer nok ikke meget længere med regnestokken i dag, men jeg må have lov at sige, at jeg er lidt forundret, når arbejdsministeren siger, at det åbenbart er en trossag, hvad det koster – specielt når man erindrer, at hr. Peter Duetoft tidligere i debatten svingede sig op med nogle

synspunkter om, at her var regeringen meget konkret. Men hvad er det for et konkret forslag, når det beror på tro, hvad prisen på forslaget er?

Jeg vil gerne bede arbejdsministeren om at forholde sig til følgende: Hvad er det, der får arbejdsministeren til at tro, at kun hver tiende efterlønsmodtager vil tage imod det fordelagtige tilbud, der består i, at man ved at indbetale 112 kr. om måneden får forøget sin ATP-udbetaling med 6.000 kr. om året fra den dag, man fylder 67, og til man dør. Hvad er det, der får arbejdsministeren til at tro, at kun hver tiende dansker har en så stor evne til at gennemskue økonomiske sammenhænge, at man vil tage imod et sådant tilbud?

(Kort bemærkning).

**Poul Nødgaard (DF):**

Det, der lige bragte mig herop i forbindelse med denne lille debat, var det, arbejdsministeren sagde om, at der ikke var nogen planer om at gribe ind i folkepensionerne. Så kom der en lille pause, og så sagde ministeren: »I hvert fald ikke i denne regerings tid«. Vi ved jo ikke, hvor længe denne regering lever, men det kan vi diskutere ved en senere lejlighed.

Men det, som jeg synes er centralt at få slået fast i denne debat og få på tryk i Folketingets forhandlinger, er jo, at vi i dag diskuterer et ATP-forslag. Hvad enten man kan lide det eller ej – jeg kan ikke lide forslaget, men det er en sag for sig – taler vi om ATP, og det er efterhånden ved at blive til et temmelig stort beløb for den enkelte, hvis man har være med siden 1964. Mig bekendt kan der i øjeblikket udløses op imod en snes tusinde kroner brutto – deromkring i hvert fald.

Arbejdsministeren siger også: Nu er arbejdsmarkedspensioner ved at blive indført over det ganske land. Så er der nogle, der har tegnet kapitalpension. Det er en helt frivillig ordning, som man kan indbetale til, hvis man har råd til det. Endelig var der nogle, der i sin tid var så heldige at få tegnet indekskontrakter. De blev afskaffet efter få år, men vi var nogle stykker, der var så heldige at få tegnet en. Og der er sikkert mange andre ting.

Derfor kan ministeren ikke fortænke mange i Folketinget og specielt i befolkningen i at gøre sig den tanke, at når regeringen er meget optaget af at få lagt den ene nye ordning oven på den anden, som gør, at folk, når de når en vis alder, har et pænt bruttobeløb uden om det offentlige system, så er der nok den bagtanke fra

statens side, at man på et givent tidspunkt kan sige: Så kan vi med god ret enten sænke folkepensionens grundbeløb eller måske reducere den betydeligt. Det er de tanker, folk gør sig, og når vi står her i Folketinget, må vi aldrig glemme at tænke på, hvad fru Jensen og fru Sørensen tænker, når vi behandler alle disse forslag.

Jeg må åbent og ærligt indrømme, at det ikke alene er folkepensionen, vi taler om, men at vi også taler om tjenestemandspensioner og hundrede og sytten andre ting, når det drejer sig om overførselsindtægter, og dér stiller jeg mig selv det store spørgsmål, om det offentlige i det lange løb – måske 10-15 år ude i fremtiden – overhovedet kan blive ved med at finde de penge. Det er spørgsmålet. Jeg kan se, at den røde lampe lyser.

(Kort bemærkning).

**Poul Erik Dyrland (S):**

Det var egentlig fru Pia Christmas-Møller, der fik mig til at bede om ordet, for jeg bemærkede jo, at den konservative ordfører faktisk var enig i, at det egentlig er ganske klogt at foretage en årsregulering af indbetalingerne til ATP. Det synes jeg dog er værd at bemærke.

Nu kan jeg ganske vist se, at fru Pia Christmas-Møller ikke er til stede, men det, som mit spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller egentlig går på, er jo, at med al den respekt, som jeg i øvrigt har for arbejdsmarkedets parter, er spørgsmålet alligevel, om det nu er så klogt at overlade en sådan årsregulering til arbejdsmarkedets parter.

Og når jeg spørger, så spørger jeg selvfølgelig ud fra de erfaringer, som vi nu har haft siden begyndelsen af 1960'erne: I 20 år foretog man ikke nogen som helst regulering af indbetalingerne til ATP! Man har måske nok haft ATP-spørgsmålet på forhandlingsbordet under den ene overenskomstforhandling efter den anden, og jeg vil da heller ikke afvise, at der er nogle, der har kigget hinanden dybt i øjnene i et ganske kort øjeblik, men så har man ellers puttet den sag ned i skuffen igen. Og det er det, vi vil gøre noget ved i og med, at vi nu foreslår denne årsregulering.

Jeg kan ikke undlade at komme ind på fru Annette Justs indlæg, når jeg nu er kommet på talerstolen. Fru Annette Just beskæftigede sig jo meget med begrebet fondssocialisme, og set med mine øjne må det i hvert fald rykke i nogle et eller andet sted. Mig bekendt er det altså sådan, at ATP's bestyrelse er paritetisk sam-



mensat, og der sidder endog meget konservativ bestyrelsesmedlemmer i den bestyrelse. Og hvad er det for en socialist, som sidder som formand for ATP's bestyrelse? Det kunne jeg egentlig godt tænke mig at få at vide.

(Kort bemærkning).

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Det er ikke helt korrekt, når hr. Poul Erik Dyrland siger, at ATP-indbetalingerne ikke er blevet reguleret i 20 år, men det er korrekt, at indbetalingerne ikke er blevet reguleret tilstrækkeligt. De er reguleret i to omgange, hvor man har givet indbetalingerne et løft, og det er for lidt; det er vi enige om.

Ideen var, at man løbende skulle forhøje indbetalingerne, men ideen var også, at det var noget, man skulle forhandle om ved overenskomstbordet. Det er rigtigt, hvad hr. Poul Erik Dyrland siger, at det har været nedprioriteret igennem mange år. Det var netop baggrunden for, at man i slutningen af 1980'erne for alvor satte fokus på hele dette område. Og jeg må sige, jeg faktisk synes, arbejdsmarkedets parter generelt set har oppet sig, idet man har fået opbygget en stribe arbejdsmarkedspensionsordninger og har indgået frivillige aftaler.

Vi vil gerne have, at indbetalingerne til ATP bliver reguleret, men det afgørende for, at der overhovedet bliver nogen købekraft ud af disse indbetalinger til sin tid, når de skal udbetales, er, at det sker på en fornuftig måde, at det ikke sker som en meromkostning for virksomhederne, men at det sker som en del af den lønsum, der ellers ville kunne udbetales i kontanter. Det er afgørende.

Derfor nytter det ikke noget, at vi af utålmodighed herinde i Folketinget begynder at gribe ind. Hvad bliver det næste? Der er mange ting på arbejdsmarkedet, som vi i de forskellige partier kunne tænke os anderledes. Der er ikke andet for, end at vi holder fingrene for os selv og appellerer til arbejdsmarkedets parter, sætter politisk fokus på tingene og prøver at indrette rammerne for, at parterne kan agere fornuftigt, så godt som muligt.

Men der er altså visse ting, som det er fornuftigt at overlade til arbejdsmarkedets parter, og det burde ærlig talt ikke være nødvendigt for mig at sige dét til en socialdemokrat.

(Kort bemærkning).

**Annette Just (FP):**

Jeg synes, det er ganske imponerende, at hr. Poul Erik Dyrland på Socialdemokratiets vegne tør stå her på Folketingets talerstol og sige, at det nu ikke er så klogt at overlade det til arbejdsmarkedets parter. Tænk, det sagde hr. Dyrland på Socialdemokratiets vegne! Det er da en utrolig desavouering af den politik, som hr. Dyrland i virkeligheden skulle stå for.

Der er ingen tvivl om, at Fremskridtspartiet hele tiden har sagt og hele tiden har ment, at hvis folk ønsker en selvpenionering, må de tegne deres egen forsikring; det er helt i orden. Men hvad er det, man nu kommer med? Det er en forøgelse af skatten på erhvervslivet, sådan at der bliver mindre erhvervsliv og flere kommer ud i arbejdsløshed. Men det er altså den måde, regeringen med Socialdemokratiet i spidsen ønsker at køre Danmark ud over kanten på! Jeg synes, det er forkasteligt, at man kan stå her og sige, at man overhovedet ikke har tillid til arbejdsmarkedets parter.

Der er en god grund til, at de ikke har ønsket, at ATP skulle vokse sig endnu større, og der er en utrolig god grund til, at både arbejdsgivere og arbejdstagere ikke har kæmpet særlig hårdt for den sag. Det fungerer nemlig ikke, og der er ingen, der føler, at de får noget fornuftigt ud af det. Det er ikke andet end en ekstra skat, der bliver lagt på folk, og de får intet ud af det bagefter.

(Kort bemærkning).

**Poul Erik Dyrland (S):**

Fru Annette Justs sidste indlæg skal egentlig have lov til at stå for sig selv, dog den korte bemærkning, at på sædvanlig vis forsøger man fra Fremskridtspartiets side at køre uden om kendsgerningerne. For kendsgerningen er jo, at den beskedne opsparring, der nu engang er foretaget på ATP-området, faktisk er den bedst forrentede opsparingsordning overhovedet, der nogen sinde er præsteret i det danske samfund. Og hvis fru Annette Just siger, at ingen får noget ud af det, er det grebet lige ud af den blå luft.

Fru Pia Christmas-Møller kom jo ind på, at vi har fået indført en række frivillige pensionsindbetalingsordninger på arbejdsmarkedet, altså overenskomstaftalte ordninger, og jeg har forstået, at arbejdsmarkedets parter i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i fremtiden agter at satse på disse ordninger, hvor man opsparer pension, når man er i arbejde. Derfor

vil jeg sige til fru Annette Just, at på trods af min meget, meget store respekt for arbejdsmarkedets parter kan jeg frygte, at netop ATP-ordningen under de kommende forhandlinger vil blive nedprioriteret i forhold til disse pensionsordninger – til skade for de mennesker, vi gerne vil hjælpe her i dag, nemlig dem, der er sat uden for arbejdsmarkedet. Derfor er det vigtigt, at vi får lavet den årsregulering af ATP-ordningerne således, at der også sker en regulering for de mennesker, der er sat udenfor.

**Arbejdsministeren (Jytte Andersen):**

Med hensyn til det argument, at vi kører ud over kanten, og at vi skal tænke på konkurrenceevnen, osv. osv., vil jeg gentage, at der er tale om en halv promille af lønsummen, og at det faktisk er i en situation, hvor der er økonomisk vækst, hvor der er gode indtjeningsmuligheder, og hvor der er gode muligheder for at investere i nye arbejdspladser, og det sker jo i et meget, meget stort omfang.

Jeg vil godt minde om, at i det seneste år er der skabt 70.000 nye arbejdspladser, og at arbejdsmarkedsrådene enstemmigt siger – og det er altså ikke røde socialister, der sidder i arbejdsmarkedsrådene, skulle jeg hilse og sige; det er arbejdsmarkedets parter – at til næste år vil der være 60.000 nye almindelige arbejdspladser. Der sidder i øvrigt nogen ved siden af dig, som sidder i et arbejdsmarkedsråd, og som har skønnet, at der faktisk stadig væk er et beskæftigelsesmæssigt opsving!

Så er der det med, at man ikke får noget ud af det. Jamen hr. Lars Løkke Rasmussens bekymring er i virkeligheden – hr. Lars Løkke Rasmussen er i øvrigt et flittigt arbejdsmarkedsrådsmedlem i Frederiksborg Amt, som man vel ikke kan beskyldes for at være socialist, og som også har været medvirkende til nogle positive vurderinger, men det er nu en anden sag – at det at melde sig frivilligt til denne ordning er så god en forretning, at man kan frygte, at der er for mange, der gør det!

Det er jo ikke det indtryk, man får, når fru Annette Just taler om det; tværtimod er der ifølge fru Annette Just ingen, der får noget som helst ud af det. Men det er jo rigtigt nok, hvad hr. Lars Løkke Rasmussen siger: at hvis man vælger at betale 112 kr., er der en forrentning på 6.000 kr. Så en helt dårlig forretning er det jo ikke; det er det rent faktisk ikke. ATP er såmænd en meget udmærket opfindelse, og det fornemmer jeg sådan set også at der er bred enighed om.

Så vil jeg godt kommentere fru Pia Christmas-Møllers udsagn om, at dette er et brud med tidligere principper om, at niveauet for lønmodtageres ATP-indbetalinger er noget, man forhandler sig frem til. Der vil jeg godt vedstå, at det, vi lægger op til, er, at den procentandel af en almindelig arbejderløn, som ATP-bidraget udgør i dag, vil vi gerne fastholde gennem en satsregulering – præcis på samme måde som vi gerne vil fastholde den, kan man kalde det lønudvikling, der er for dem, der er på overførselsindkomster. Så dér har fru Pia Christmas-Møller ret i at der sker et brud på tidligere forventninger om, at arbejdsmarkedets parter ville prioritere en forhøjelse af ATP-bidraget.

Men det, vi altså har ønsket, er at fastholde det niveau, der er i dag, og det ligger altså på omkring 1,2 pct. Det lå i starten på 1,3 pct., og på et tidspunkt faldt det til 0,3 pct. Det vil vi da åbent og ærligt vedstå at vi godt vil fastholde pr. automatik. Hvordan det så i øvrigt modregnes i den sum, der er til rådighed for arbejdsmarkedets parter, når de skal forhandle lønfremgange under de næste overenskomstforhandlinger, er jo et åbent spørgsmål, men selvfølgelig vil det også spille en rolle.

**Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):**

Må jeg gøre opmærksom på, at ifølge forretningsordenen er det ikke tilladt at tiltale nogen direkte her i salen.

(Kort bemærkning).

**Annette Just (FP):**

Det er jo lige til at få fårer i øjnene af at høre ministeren stå her og tale om, hvor god en forretning det hele er. Ih ja, man skal bare lige huske at blive over 88 år eller noget i den retning for at få de penge igen, som man selv har opsparet igennem tiden, for der er ikke nogen, der kan få penge fra ATP, før de er 67. Da vi i foråret havde et forslag fremme om, at hvis man ønskede at gå på førtidspension eller lignende, skulle man kunne få udbetalt pengene, når man gik på den form for pension, gik regeringen sandelig imod det, for man skulle sandelig ikke have lov til at ødelægge det udmærkede system, som regeringen syntes det var.

Der er noget rivende galt i, at regeringen med arbejdsministeren i spidsen i dag siger: Nu skal vi have denne kæmpe pengetank, der jo investerer så ganske glimrende i erhvervslivet, sådan at vi ad bagvejen kan få indført økonomisk demokrati. Det er reelt det, der sker med

den kæmpe pengetank. Det er jo ikke penge, der bliver udbetalt her og nu. Nej, det er en ekstra skat, som bliver betalt af erhvervslivet, af dem, der arbejder, af dem, der er arbejdsløse, af alle dem, der er på overførselsindkomst. Det er altså en ekstra skat, man ønsker, for at pengene skal komme ind i en tank, hvorfra man så kan investere ganske glimrende i erhvervslivet og derigennem overtage kontrollen!

Jeg garanterer for, at ministeren ikke har tænkt sig særlig godt om, eller også, og det er næsten det værste – man kan jo næsten se det på hendes ansigtsudtryk for øjeblikket – *har* hun tænkt sig om. Hun ved godt, hvad det er, hun gør, og det gør det næsten endnu værre.

(Kort bemærkning).

**Pia Christmas-Møller (KF):**

Jeg er godt klar over, at vi har mange andre sager på dagsordenen, men når jeg alligevel beder om ordet, er det, fordi jeg faktisk mener, at det er ret væsentligt.

Jeg vil gerne takke ministeren for hendes seneste svar. Ikke på grund af indholdet – det bekymrer mig meget, at ministeren erkender, at lovforslaget indebærer et brud på det årelange princip om, at det er arbejdsmarkedets parter, der fastsætter størrelsen af ATP-indbetalingerne – men fordi det trods alt er befordrende for diskussionen både her og senere i udvalget og under forhandlingerne, at vi taler om nogenlunde det samme.

Jeg vil også bede ministeren om at forholde sig til det, som Arbejdsmarkedspensionsudvalget jo fastslog som en afgørende forudsætning for, at man overhovedet skulle have nogen glæde af arbejdsmarkedspensionerne, nemlig at pensionsindbetalingerne skulle træde i stedet for et forbrug her og nu. Hvad mener ministeren om det princip? Mener ministeren, at det er vigtigt, at vi også i fremtiden forfølger det princip? Eller er der kommet nogle helt nye nationaløkonomiske vurderinger, som gør, at vi nu kan se stort på det? Jeg tvivler på det. Det er altså det, der er det helt afgørende for mig i denne sag. Jeg synes, at det er vigtigt, at ministeren forholder sig til det. For ellers risikerer vi at stikke folk blå i øjnene, når det drejer sig om disse pensionsindbetalinger. De får ikke det ud i den anden ende, som de har indbetalt.

Jeg vil endnu en gang bede ministeren om at forholde sig til dette forslag, som favoriserer folk, der har været ledige halvdelen af deres arbejdsliv, på bekostning af dem, der har arbej-

det hele arbejdslivet. Er det virkelig meningen, at det er konsekvensen?

Hermed sluttede forhandlingen.

## Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

**Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**8) Første behandling af lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forstærket ungdomsindsats, fremrykning af delperioden 2 (aktivperioden), overgangsydelse m.v.).**

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).  
(Fremsat 4/10 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

## Forhandling

**Ole Vagn Christensen (S):**

Gør din pligt, kræv din ret! Det står der på mange socialdemokratiske faner. Med det forslag til ændring, regeringen har lagt frem her, er der ingen tvivl om at medlemmer af en a-kasse får mulighed for at gøre deres pligt i den nye tid, som er en opgangsperiode. Men det gør jo heller ikke noget, når vi ved, at det drejer sig om at bekæmpe langtidsløsheden og få den erstattet med beskæftigelse. Det gælder unge uden uddannelse, og det gælder unge uden egentlig erhvervstilknytning.

I Socialdemokratiet er vi derfor godt tilfredse med, at unge uden uddannelse nu skal have et reelt tilbud om uddannelse i mindst 18 måneder. I Socialdemokratiet er vi også godt tilfredse med, at unge, som ikke har haft mindst 24 måneders arbejde inden for de sidste 36 måne-